

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO
ŁUCKIEGO

TREŚĆ
CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Poz. Poz. 93. W sprawie masowego dożywiania niezamożnej
działwy szkolnej. 94. Zwrot opłaty szkolnej za dzieci funkcyj-
narzuszów państw. 95. Wykaz szkół, w których nauka upraw-
nia do zwrotu opłat szk. 96. W sprawie prac ministerjalnych
instruktorów. 97. W sprawie programu pracy Ogn. Metod.
jęz. polsk. w Łucku. 98. W sprawie planu pracy Ogn. Metod.
jęz. franc. w Łucku. 99. O Przestrzeganiu przez uczącą się
młodzież przepisów o powsz. obów. sił. wojsk. 100. Przejazdy
wycieczek szkolnych. 101. W sprawie protektoratu nad ur-
czystościami. 102. „Dzień Oszczędności”. 103. O egzaminach
rozszerzających przy egzaminie naukowym. 104. W sprawie
składek rodzicielskich. 105. O stosowaniu § 24 przepisów
rach.-kas. 106. W sprawie nadzoru nad prywatnymi szkołami
i przedszkolami.

Komunikaty. Konkurs. Ruch służbowy.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Grzegorz Zdanowicz — Samorząd szkolny. Mieczysław
Gawęcki — Próby organizacji uczenia się.

PAŹDZIERNIK — 1932.

Nr. 9/93.

Rok IX.

CZEŚĆ URZĘDOWA.

93.

W sprawie masowego dożywiania niezamożnej dziatwy szkolnej.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 13.X.1932 r. Nr. W.F.4030/32.

Przedłużający się światowy kryzys ekonomiczny i jako jego następstwo — klęska bezrobocia zmusza mnie do ponownego zwrócenia uwagi dyrekcji, kierownictw szkół i ogółu nauczycielstwa na konieczność wznowienia akcji dożywiania niezamożnej dziatwy szkolnej, której, niestety, ciężkie warunki współczesnego bytu najbardziej dają się odczuć.

Ponieważ dzieci, które nie dojadają i chronicznie się głodzą wpadają w stan niedokrwiistości i osłabienia fizycznego, w następstwie czego łatwo ulegają zakażeniu gruźliczemu, przeto masowe dożywianie takich dzieci, obok akcji kolonijnej, stanowi jeden z najskuteczniejszych środków nie tylko w dziele zwalczania gruźlicy, ale w dążeniu do wychowania zdrowego i odpornego fizycznie pokolenia.

Z charakteru swego urzędu, czuwając nie tylko nad umysłowym i moralnym, lecz i nad fizycznym rozwojem dziatwy i młodzieży szkolnej, zwracam się z gorącym apelem do dyrekcji i kierownictw szkół i ogółu nauczycielstwa, by sprawę tę żywo wszyscy wzięli do serca.

Wiem, że trudności w uzyskaniu funduszy na te cele mogą niejednego do całej akcji zniechęcić. Mimo to funduszy tych trzeba szukać.

Niewątpliwie przyjdą tu z pomocą Komitety do spraw bezrobocia, dyrekcje Kas Chorych, zwłaszcza w okręgach fabrycznych, które rozumieją, że taniej będzie dopomagać dziatwie i młodzieży

przez jej dożywianie, niż później wydawać pieniądze na jej leczenie, z pewnością też zasiłków na ten cel udziela zarówno państwowe jak samorządowe instytucje opieki społecznej, lecz co najważniejsza, to należy w tym celu pobudzić ofiarność społeczeństwa.

Szeroko np. przeprowadzona akcja dożywiania niezamożnej dziatwy szkolnej na terenie stolicy państwa wykazała, jak piękne można w tym kierunku osiągnąć wyniki, kiedy do współpracy staną wszystkie wymienione wyżej czynniki, bo nawet domy prywatne, restauracje, kawiarnie, a jeszcze, co z uznaniem podkreślić należy, kiedy sama młodzież szkolna zamożniejsza stale przynosi śniadania dla swych potrzebujących kolegów.

Liczę też na poparcie prasy w akcji propagandowej.

Jeśli nie stać szkoły na porcję posilnej zupy, szklankę mleka lub kakao, to niech przynajmniej szklanka słodkiej herbaty z chlebem lub bułką będzie tą ciepłą strawą, którą dziecko przychodzące niekiedy bez pierwszego śniadania spożyje w szkole.

Dyrekcja i kierownictwa szkół powinny też umożliwiać dzieciom pozbawionym odpowiednich warunków domowych, naukę i przebywanie w godzinach pozalekcyjnych w należycie ogrzanych i oświetlonych salach szkolnych, co wobec przedłużającego się kryzysu mieszkaniowego i co raz większego skupienia się ludności w małych pomieszczeniach, ze względu na fizyczne i moralne zdrowie dziatwy i młodzieży szkolnej, staje się nagłą potrzebą.

P. P. Inspektorzy Szkolni w swych sprawozdaniach rocznych składanych Kuratorjum w sprawie stanu szkolnictwa w swych powiatach, winni między innymi podawać, ile szkół i w jakim stopniu stosowało u siebie dożywianie niezamożnej dziatwy szkolnej i w ilu szkołach zostały zorganizowane t. zw. świetlice szkolne.

Minister (—) *J. Jędrzejewicz.*

94.

PREZES RADY MINISTRÓW

ODPIS.

Nr. 49-13/5.

Warszawa, dnia 22 sierpnia 1932 r.

Zwrot opłaty szkolnej w szkołach średnich za dzieci funkcjonarjuszów państwowych, wojskowych, sędziów i prokuratorów.

OKÓLNIK Nr. 22.

Do wszystkich P. P. Ministrów

w Warszawie.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 11 marca o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam w porozumieniu z P.P. Ministrami Skarbu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego co następuje:

W okólniku Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu z dnia 4 września 1925 r. L. 14604 ustęp 2 punktu 3 otrzymuje brzmienie następujące:

„Za dzieci, uczęszczające do klas podwstępnych, wstępnych prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, na wstępny i pierwszy kurs prywatnych seminarjów nauczycielskich oraz na prywatne roczne kursy nauczycielskie nie zwraca się opłaty szkolnej bo klasy te i kursy nie mają odpowiednika w szkolnictwie państwowem”.

Zarządzenie niniejsze obowiązuje od początku roku szkolnego 1932/33.

Prezes Rady Ministrów (—) *A. Prystor.*

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
i OŚWIECENIA PUBLICZNEGO
Warszawa

OKÓLNIK Nr. 127
z dnia 31 sierpnia 1932 r. [BP-12889/32]

w sprawie zwrotu opłaty szkolnej
w szkołach średnich za dzieci funkcyj-
narjuszów państwowych, wojskowych,
sędziów i prokuratorów.

Okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 1932 r. Nr. 49-13/5 podaję do wiadomości i stosowania.

W z. Szefa Biura Personalnego [—] R. SZTOBRYN
Referendarz

KURATORJUM
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO
Nr. BP-15090/32.

Równe, dnia 10 października 1932 r.
Władzom Szkolnym w Okręgu
Szkolnym Łuckim

Podaję powyższe do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego [—] J. Firewicz.

95.

W sprawie wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia I.IX.1932 r. Nr. BP-13179/32.

Powołując się na punkt 1 okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 4.IX.1925 r. Nr. 95/14604, podaję do wiadomości wykaz prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych tudzież szkół artystycznych, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w myśl ust. 3 art. 10 ustawy z dnia 9.X.1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), względnie art. 6 § 1 ustawy z dnia 5.XII.1923 o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Wykaz ten obowiązuje na rok szkolny 1932/33 z zastrzeżeniami zawartemi w okólniku Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 22.VIII 1932 r. Nr. 49-13/5 (okólnik Nr. 22) oraz ustępie 2 pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 24.VI.1931 r. Nr. I.Prez.-4864/31 (wykaz szkół na rok 1932/33).

Zarazem opierając się na piśmie Prezydium Rady Ministrów z dnia 22.VIII.1932 r. Nr. 49-13/5 podaję do wiadomości, że na okres roku szkolnego 1932/33 funkcjonarjusze państwowi nie będą zwolnieni od obowiązku przedstawiania zaświadczeń o braku wolnych miejsc w szkołach państwowych (punkt II okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 4.IX.1925 r. L. 14604).

Minister (—) *Jędrzejewicz.*

KURATORJUM
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

Równe, dnia 10 października 1932 r.

Nr. BP-16328/32.

Władzom Szkolnym w Okręgu Szkolnym Łuckim.

Podaję powyższe do wiadomości z równoczesnym wykazem szkół prywatnych Okręgu Szkolnego Łuckiego, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w roku szkolnym 1932/33.

Kurator Okręgu Szkolnego [—] J. FIREWICZ.

I. Szkoły średnie ogólnokształcące:

Za naukę w klasach pierwszych zwrot opłaty szkolnej nie przysługuje.

1) Dubno — Gimnazjum Koedukacyjne z polskim językiem nauczania Abrahama Karaulnika.

2) Kowel — Gimnazjum Koedukacyjne z polskim językiem nauczania Klary Erlich.

3) Krzemieniec — Gimnazjum Koedukacyjne Wydziału Powiatowego i Magistratu Miasta.

4) Krzemieniec — Gimnazjum Koedukacyjne z ukraińskim językiem nauczania Sergjusza Milaszkiwicza.

5) Łuck — Gimnazjum Koedukacyjne z polskim jęz. nauczania Mojżesza Gliklicha.

6) Łuck — Gimnazjum Koedukacyjne z ukraińskim językiem nauczania T-wa im. Łesi Ukrainki.

7) Łuck — Gimnazjum Koedukacyjne Rosyjskiego T-wa Dobroczyńności.

8) Równe — Gimnazjum Koedukacyjne z polskim językiem nauczania Żydowskiego T-wa Rodzicielskiego „Oświata”.

9) Równe — Gimnazjum Koedukacyjne Towarzystwa Szerzenia Oświaty wśród Żydów.

10) Równe — Gimnazjum Koedukacyjne z ukraińskim językiem nauczania Teodora Piekarskiego.

11) Równe — Gimnazjum Koedukacyjne Rosyjskiego T-wa Dobroczyńności.

12) Włodzimierz — Gimnazjum Koedukacyjne z polskim językiem nauczania D-ra Marka Starera.

II. Zakłady kształcenia nauczycieli:

Za naukę na pierwszych kursach seminarjów nauczycielskich zwrot opłaty szkolnej nie przysługuje.

1) Łuck — Prywatne Seminarjum nauczycielskie im. H. Kołłątaja.

2) Maciejów — Prywatne Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie SS. Niepokalanek.

III. Szkoły Zawodowe.

1) Dubno — Szkoła Zawodowa Żeńska Zgromadzenia SS. Opatrzności Bożej.

2) Kostopol — Szkoła Rzem.-Przem. Powiatowego Związku Komunalnego.

3) Kowel — Szkoła Handlowa T-wa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych.

4) Kowel — Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Szerzenia Pracy Zawodowej i Rolnej wśród Żydów.

- 5) Krzemieniec — Szkoła Handlowa T-wa dla Prowadzenia Szkoły Handlowej.
- 6) Łuck — Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej.
- 7) „ — Liceum Handlowe P. M. S.
- 8) „ — Szkoła Rzemieśniczo-Przemysłowa P. M. S.
- 9) Ostróg — Szkoła Rzemieśniczo-Przemysłowa P. M. S.
- 10) Równe — Szkoła Handlowa P. M. S.
- 11) „ — Szkoła Handlowa Mordchego Josefsberga.
- 12) „ Szkoła Zawodowa Żeńska Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet.
- 13) Sarny — Szkoła Rzemieśnicza P. M. S.
- 14) „ — Kursy Kroju, Szycia i Czapnictwa (dwuletnie) Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet.
- 15) Wiśniowiec — Szkoła Rzem.-Przem. Sejmiku Krzemienieckiego.
- 16) Włodzimierz — Szkoła Rzem.-Przem. P. M. S.
- 17) Zdołbunów — Szkoła Rzem.-Przem. P. M. S.

IV. Szkoły artystyczne.

- 1) Kowel — Szkoła Muzyczna im Stanisława Moniuszki Koła Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych.
- 2) Równe — Szkoła Muzyczna im. St. Moniuszki (Filja Lwowskiego Instytutu Muzycznego).

96.

W sprawie prac ministerjalnych instruktorów.

Okólnik Kuratorjum Okr. Szk. Łuck. z dnia 17.X.1932 r. Nr. II.18035/32.

Do Dyrekcyj Państwowych i Prywatnych Szkół Średnich Ogólnokształcących, Zakładów Kształcenia Nauczycieli, P. P. Inspektorów Szkolnych i Rektoratu Państwowego Prawosławnego Seminarjam Duchownego,

Na podstawie okólnika Ministerstwa W.R. i O.P. z dn. 5 października 1932 r. Nr. II-S-8116/32 zawiadamiam, że Ministerstwo powierzyło na rok szk. 1932/33 pełnienie obowiązków instruktorów ministerjalnych w zakresie:

1. języka polskiego

- p. D-rowi Władysławowi Szyszkowskiemu
- p. Jadwidze Dańcewiczowej
- oraz p. D-rowi Juljuszowi Saloniemu

2. **filologii klasycznej**
p. Karolowi Dąbrowskiemu
oraz p. Rudolfowi Szerenkowskiemu
3. **jęz. nowożytnych**
p. Wandzie Dewitzowej
oraz p. Halinie Nieniewskiej
4. **historji**
p. Dr. Halinie Mrozowskiej
5. **geografji**
p. Gustawowi Wuttkemu
oraz p. Michałowi Janiszewskiemu
6. **matematyki**
p. Bronisławowi Bieleckiemu
oraz p. Antoniemu Rusieckiemu
7. **fizyki**
p. D-rowi Bolesławowi Gaweckiemu
oraz p. Józefowi Alichniewiczowi
8. **chemji**
p. Janowi Harabaszewskiemu
9. **przyrodoznawstwa**
p. Edwardowi Gemborkowi
oraz p. Antoniemu Mączakowi
10. **propedeutyki fil.**
p. D-rowi Bolesławowi Gaweckiemu
11. **robót ręcznych i rysunków**
p. Marji Vogelsang
p. Franciszkowi Buczkowskiemu
oraz p. Stanisławowi Gabrjelowi
12. **śpiewu i muzyki**
p. Julji Borowej
oraz p. Karolowi Hławiczce
13. **w zakresie pracy w seminarjach ochroniarskich**
p. Helenie Czerwińskiej

W sprawach związanych z organizacją pracy metodyczno-dydaktycznej w zakresie poszczególnych przedmiotów udzielać będą PP. Instruktorzy i Instruktorzy informacji w gmachu Ministerstwa (Alaje Szucha 25, II p., pokój Nr. 21) oraz w pracowniach dydaktycznych przy ul. Hożej 88 w każdym tygodniu w godzinach uwidoczniionych w załączonej tabeli Nr. 1.

Wszyscy wymienieni instruktorzy mają prawo i obowiązek odwiedzania szkół ogólnokształcących wszelkiego rodzaju, a nadto zakładów kształcenia nauczycieli; w wypadku odwiedzania przez instruktorów szkół powszechnych pożądanem jest, aby im towarzyszył inspektor szkolny dla zaznajomienia się z treścią wskazówek instruktorów.

W pracowniach dydaktycznych przy Muzeum Oświaty i Wychowania w Warszawie (ul. Hoża 88) instruktorzy udzielają wskazówek praktycznych, dotyczących organizacji pracy oraz metodyki poszczególnych przedmiotów i zaznajamiają z niezbędnymi pomocami naukowymi i urządzeniem odnośnych pracowni szkolnych. Zachęcam Nauczycielstwo do jak najlichnieszego i najczęstszego odwiedzania pracowni dydaktycznych.

Pracownie dydaktyczne Ministerstwa zorganizowane są w pierwszym rzędzie pod kątem potrzeb nauczycielstwa szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli, mogą jednak korzystać z nich również nauczyciele szkół powszechnych. Obok pracowni dydaktycznych przystąpiło Ministerstwo do zorganizowania również pracowni wychowawczej, gdzie wychowawca mógłby się zapoznać z całokształtem przejawów życia szkolnego i otrzymywać porady w zakresie organizowania pracy wychowawczej, pragnie jednak, żeby pracownia powstała głównie siłami samego nauczycielstwa, które najwięcej może dostarczyć materiału do jej urządzenia. Wzywam zatem szkoły by do pracowni wychowawczej nadsyłały materiały, odnoszące się do życia szkolnego, w formie sprawozdań, informacji, albumów i pism redagowanych przez młodzież, ilustrujących życie młodzieży w naukowych i społecznych organizacjach szkolnych, działalność Komitetów Rodzicielskich, życie na kolonjach i t. p. Materiały nadsyłać należy do Muzeum Oświaty i Wychowania w Warszawie ul. Hoża Nr. 88 z zaznaczeniem na przesyłce „dla pracowni wychowawczej”.

Pracownie dydaktyczne Ministerstwa oraz pracownia wychowawcza czynne są w dniach i godzinach, uwidoczniionych w tabelce Nr. 2. W pracowniach stale dyżurują asystenci oraz raz w tygodniu (patrz tabela Nr. 1) instruktorzy ministerjalni.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

Tabela Nr. 1.

Rozkład dyżurów instruktorów ministerjalnych.

Nazwisko i imię	D y ż u r y		Nazwisko i imię	D y ż u r y	
	w Minist.	w Prac. dydakt.		w Minist.	w Prac. dydakt.
Alichniewicz Józef	Piątek 13-14	Piątek 18-19	Hawiczka Karol	Sobota 13-14	Piątek 18-19
Bielecki Bronisław	Piątek 11-12	Piątek 18-19	Janiszewski Michał	Poniedz. 11 ³⁰ -12 ³⁰	poniedz. 17 ³⁰ -18 ³⁰
Borowa Julia	Czwartek 10 ³⁰ -11 ³⁰	Poniedz. 17-18	Mączak Antoni	Piątek 12-13	Piątek 18-19
Buczkowski Franciszek	Poniedz. 10 ³⁰ -11 ³⁰	Poniedz. 18-19	Dr. Mrozowska Helena	Sobota 12-13	poniedz. 17 ³⁰ -18 ³⁰
Czerwińska Helena	Seminarjum ochron. Nowy Świat 19		Nieniewska Halina	Wtorek 13-14	Poniedz. 17 ³⁰ -18 ³⁰
Dąbrowski Karol	Poniedz. 11-12	Poniedz. 17 ³⁰ -18 ³⁰	Rusiecki Antoni	Poniedz. 13-14	Poniedz. 17 ³⁰ -18 ³⁰
Dańciewiczowa Jadwiga	Poniedz. 13-14	Poniedz. 18-19	Dr. Saloni Juliusz	Poniedz. 13-14	Poniedz. 18-19
Dewitzowa Wanda	Wtorek 13-14	Poniedz. 17 ³⁰ -18 ³⁰	Szerenkowski Rudolf	Czwartek 11-12	piątek 18-19
Gabriel Stanisław	Sobota 11-12	Sobota 13-14	Dr. Szyzkowski Władysław	Wtorek 14-15	poniedz. 18-19
Dr. Gawecki Bolesław	Poniedz. 13-14	Poniedz. 18-19	Vogélsang Maria	Poniedz. 10 ³⁰ -11 ³⁰	poniedz. 18-19
Gemborek Edward	Poniedz. 13-14	Poniedz. 17 ³⁰ -18 ³⁰	Wuttke Gustaw	Piątek 11-12	Piątek 16 ³⁰ -17 ³⁰
Harabaszewski Jan	Poniedz. 14-15	Poniedz. 18-19			

Tabela Nr. 2

Wykaz dni i godzin, w których czynne są centralne Pracownie Dydaktyczne.

Pracownia	Poniedz.	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota
Języka polskiego	17-18,30	17-18,30	17-18,30	17-18,30	17-18,30	13,30-15
Języków nowożytnych (franc. ang. niem.)	"	"	"	"	"	"
Filologii klasycznej	"	"	"	"	"	"
Historji	"	"	"	"	"	"
Wychowawcza	"	"	"	"	"	"
Geografji	17,30-19	17,30-19	17,30-19	17,30-19	17,30-19	14,15-30
Biologii	"	"	"	"	"	"
Chemji	"	"	"	"	"	"
Fizyki	"	"	"	"	"	"
Matematyki	"	"	"	"	"	"
Robót ręcznych	"	"	"	"	"	"

97.

W sprawie programu pracy Ogniska Metodycznego języka polskiego w Łucku na rok szkolny 1932/33.

Okólnik Kuratorjum O. S. Łuckiego z dn. 31.X.32 r. Nr. II.18064/32.

Rejon Ogniska Metodycznego języka polskiego w Gimnazjum Państwowem im. T. Kościuszki w Łucku obejmuje wszystkie gimnazja i seminarja nauczycielskie Okręgu Szkolnego Łuckiego. Członkami Ogniska są wszyscy nauczyciele języka polskiego w wymienionych zakładach.

Ognisko metodyczne powinno skupiać wszystkie wysiłki rejonu zmierzające do podniesienia poziomu nauczania języka polskiego i stworzenia dłań w szkołach odpowiedniej pozycji wychowawczej, drogą pogłębiania pracy dydaktycznej i wychowawczej nauczycieli-polonistów. Wszyscy członkowie powinni utrzymywać łączność z Ogniskiem i brać czynny udział w jego pracach.

Plan pracy Ogniska na b. rok szkolny obejmuje konferencje rejonowe, grupowe, indywidualne z kierowniczką Ogniska, hospitowanie lekcji w Ognisku i przyjmowanie kierowniczkę na swych lekcjach, utrzymywanie łączności z Ogniskiem drogą korespondencji.

Nadto w miarę możliwości będą zapoczątkowane w b. roku szkolnym planowe prace metodyczne, jak badanie przeciętnych błędów językowych młodzieży wołyńskiej, badanie oddziaływania wychowawczego literatury polskiej na młodzież, zagadnienie uporządkowania lektury pozaszkolnej, zagadnienie regionalizmu.

1. Projektuje się w bież. roku szkolnym 3 jednodniowe konferencje rejonowe, w listopadzie, styczniu i marcu, poświęcone metodyce lektury, wypracowań piśmiennych i gramatyki. Konferencje będą składać się z dwóch części: przedpołudniowej, poświęconej lekcjom pokazowym, i popołudniowej — przeznaczonej na referaty i dyskusje. W następnym dniu uczestnicy będą mogli hospitować lekcje kierowniczkę Ogniska, zaznajamiać się z organizacją pracowni i biblioteki, oraz pomocami naukowymi, nadto odbywać konferencje indywidualne z kierowniczką.

Tezy i zasady przyjęte na konferencji obowiązują uczestników w ich dalszej pracy.

2. Konferencje grupowe będą odbywać się w miarę możliwości (w b. roku szkolnym dopiero w drugim półroczu) w większych ośrodkach, skupiających kilka szkół. W Łucku powinny odbyć się w ciągu roku szkolnego 4 konferencje grupowe. Konferencje te, których tematem będą zagadnienia aktualne w danej miejscowości, powinny być połączone z lekcjami pokazowymi, prowadzonymi przez nauczycieli danej szkoły.

W miarę możliwości kierowniczką Ogniska będzie hospitować lekcje nauczycieli raz w roku.

3. Członkowie Ogniska będą mogli hospitować lekcje w Ognisku we środy, czwartki, piątki i soboty za każdorazowym uprzednim porozumieniem się z kierowniczką (możliwa nieobecność kierowniczką, zmiany w rozkładzie lekcji, ewentualne życzenia odwiedzających Ognisko i t. p.).

Konferencje indywidualne z kierowniczką Ogniska będą odbywać się we środy o godz. 11-12-ej i we czwartki o godz. 17-19-ej.

4. We wszystkich sprawach związanych z nauczaniem języka polskiego członkowie Ogniska mogą porozumiewać się z kierowniczką także drogą korespondencji, którą należy uskutecznić za pośrednictwem kancelaryj szkolnych.

Podając powyższy plan do wiadomości oraz nawiązując do okólnika z dn. 26.VII.32 r. Nr. II-11996/32 (Dz. Urzęd. Kuratorjum O. S. Ł. Nr. 7, poz. 80) wzywam nauczycielstwo do intensywnego udziału w pracach Ogniska i stałego utrzymywania z niem łączności, co niewątpliwie przyczyni się do podniesienia wartości pracy dydaktycznej i wychowawczej każdego z nauczycieli polonistów i ułatwi mu spełnianie tych zadań wychowawczych, które są ściśle związane z jego przedmiotem nauczania.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *K. Tokarski*, Naczelnik Wydziału.

98.

W sprawie planu pracy Ogniska Metodycznego j. francuskiego w Łucku w roku szkolnym 1932/33.

Okólnik Kuratorjum O. S. Łuck. z dn. 17.X.1932 r. Nr. II.13533/32.

Rejon Ogniska metodycznego języka francuskiego w Gimnazjum Państwowem im. T. Kościuszki w Łucku obejmuje w roku szkolnym 1932/33 państwowe i prywatne szkoły średnie ogólnokształcące oraz seminarja nauczycielskie w Okręgach Szkolnych Łuckim i Brzeskim.

W planie pracy na bieżący rok szkolny przewiduje się:

1. 4 konferencje rejonowe w Ognisku, 2. konferencje grupowe, 3. konferencje indywidualne z kierowniczką, hospitowanie lekcji w Ognisku i przyjmowanie kierowniczką Ogniska na swoich lekcjach, 4. utrzymywanie przez członków łączności z Ogniskiem drogą korespondencji.

1) Na konferencjach rejonowych będzie wygłoszony przez członków Ogniska cykl referatów poświęconych współczesniamu nauki języka francuskiego. Będą opracowane następujące tematy: 1. Lektura dzienników i czasopism, 2. Stosowanie pomocy naukowych przy współczesnem nauczaniu języka francuskiego, 3. Zagadnienia gramatyczne we współczesnych metodach nauczania języka francuskiego, 4. Wychowanie estetyczne w nauczaniu języka

francuskiego ze szczególnem uwzględnieniem zagadnienia teatru szkolnego. Tezy zawarte w referatach będą na konferencjach ilustrowane lekcjami pokazowymi. Uczestnicy konferencji winni do każdego referatu przygotować się na podstawie własnych spostrzeżeń z prób dokonanych przez siebie oraz na podstawie literatury, poświęconej danemu zagadnieniu. Referaty winny być ilustrowane pracami uczniów, jak protokołami, notatkami, rysunkami, ćwiczeniami i t. p. w zależności od tematu.

Zasady ustalone na konferencjach obowiązują członków Ogniska w ich dalszej pracy.

2) Konferencje grupowe nauczycieli j. francuskiego wszystkich szkół średnich danej miejscowości będą odbywać się w większych ośrodkach w miarę możliwości raz w ciągu roku w czasie pobytu kierowniczkii Ogniska na danym terenie. — Tematem konferencji grupowych będą zagadnienia związane z codzienną praktyką szkolną, aktualne w danej miejscowości.

3) Konferencje indywidualne z kierowniczką będą odbywać się w Ognisku we wtorki i środy każdego tygodnia od godz. 9-ej do 13-ej, w innych dniach za każdorazowem uprzedniem porozumieniem się z kierowniczką. O zamierzonym wyjeździe do Ogniska należy zawsze uprzedzić kierowniczkę na kilka dni naprzód. Członkowie Ogniska winni odwiedzać je jak najczęściej.

Również we wtorki i środy będą mogli członkowie hospitaować lekcje w Ognisku. W miarę możliwości raz w ciągu roku kierowniczką będzie hospitaować lekcje każdego członka Ogniska na terenie jego pracy szkolnej. Taka hospitacja może odbyć się również na życzenie nauczyciela lub Dyrekcji szkoły. Po każdej hospitacji winno nastąpić omówienie lekcji.

4) We wszystkich sprawach związanych z nauczaniem języka francuskiego a więc w sprawach napotykanym trudności w związku z realizacją pewnych zagadnień, w sprawach dotyczących programu, organizacji nauczania, bibliotek, pomocy naukowych, urządzenia pracowni i t. p. członkowie winni porozumiewać się z Ogniskiem bądź osobiście, bądź też za pomocą korespondencji, którą należy wysyłać przez kancelarje szkolne.

Podając powyższy plan pracy do wiadomości, nie wątpię, że wszyscy Nauczyciele j. francuskiego, idąc za mojem wezwaniem z dnia 15.X.1932 r. Nr. II-10295/31 (Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Woł. Nr. 9, poz. 98) oraz z dnia 26.VII.1932 r. Nr. II-11996/32 (Dz. Urz. Kurat. O. S. Wołyń. Nr. 7, poz. 80) przez wybitny i aktywny udział w pracy Ogniska przyczynią się do podniesienia wartości przede wszystkim własnej pracy, a przez to do podniesienia wartości szkół, należących do Ogniska.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

99.

O przestrzeganiu przez uczącą się młodzież przepisów ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 19. IX. 23. Nr. I. og. 2542/17/32.

W ostatnich czasach zachodzą dość często przypadki nieprzestrzegania przez uczącą się młodzież przepisów ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 46, poz. 458), a mianowicie:

1) art. 24 ustawy, dotyczącego stawiennictwa w terminie do rejestru 18-letnich,

2) art. 25 ustawy, dotyczącego zgłoszenia się w terminie do spisów poborowych, oraz

3) zaniedbania przepisów art. 94 ustawy, wprowadzających obowiązek meldowania się i to począwszy już od 1 września tego roku, w którym mężczyzna kończy 18 lat życia.

Ponieważ niestosowanie się do powyższych przepisów powoduje kary wyszczególnione w art. 97 ustawy, ze skutkami wskazanymi w art. 117 (utrata prawa do odroczeń oraz do skróconej służby wojskowej), przeto z uwagi na dobro młodzieży należy ją pouczać i stale przypominać jej o konieczności przestrzegania i stosowania się do wyżej wymienionych przepisów.

Podsekretarz Stanu (—) *Kazimierz Pieracki.*

100.

MINISTERSTWO KOMUNIKACJI

Departament Ruchu Kolejowego

Nr. R.P.II-21/98.

Określenie sprawy: Przejazdy
wycieczek szkolnych.

ODPIS

Warszawa, dn. 5 października 1932 r.

Do
wszystkich Dyrekcji Okręgowych
Kolei Państwowych,

Dla ułatwienia gronu nauczycielskiemu opieki i nadzoru nad młodzieżą podczas podróży koleją zbiorowych wycieczek szkolnych, należy unikać dostarczania dla nich wagonów osobowych z bocznymi wejściami (bokówek), a wyznaczać w miarę możliwości, zwłaszcza dla wycieczek na dalsze odległości (ponad 200 km.) wagony korytarzowe, lub zapewniać dla młodzieży miejsca w wagonach ostatnio wspomnianego typu.

Niezależnie od powyższego należy przy wyznaczaniu miejsc lub oddzielnych wagonów dla zbiorowych wycieczek szkolnych

stosować się do wskazówek, zawartych w zarządzeniu M. K. z dnia 14 września 1931 r. Nr. IV/2/5769/31 (Dz. U. M. K. Nr. 19 z 1931 r. poz. 146).

Dyrektor Departamentu (—) *Inżynier Gronowski.*

KURATORJUM OKR. SZK.
ŁUCKIEGO

Równe, dn. 24.X.1932 r.

Nr. O-18525/32.

do wiadomości.

Kurator Okr. Szk. (—) J. FIREWICZ.

101.

W sprawie protektoratu nad uroczystościami.

Okólnik Kuratorjum O. Sz. Łuckiego z dnia 17. X. 1932 r. Nr. II-17688/32.

Podaję do wiadomości zarządzenie Ministerstwa Spraw Wojskowych — Państwowego Urzędu W. F. i P. W. z dnia 21. IX. 1932 r. Nr. 035-2/Spół:

Coraz częściej zdarzają się wypadki, że najbliższe ogniwa organizacyjne związków i stowarzyszeń p. w. — urządzając jakieś wewnętrzne uroczystości, pozwalają sobie zwracać się do osób najwyższej w hierarchji państwowej bądź społecznie postawionych, z prośbą o objęcie protektoratu nad uroczystością względnie o przyjęcie godności członka honorowego Komitetu, — a nawet, nie czekając na odpowiedź od proszonych osób, pozwalają sobie drukować na zaproszeniach względnie w afiszach nazwiska danych osób, nie mając do tego upoważnienia.

Celem uniknięcia na przyszłość podobnych wypadków — ustalam dla organizacji i związków p. w. następującą zasadę:

O protektorat, względnie o członkostwo honorowe Komitetów zwracają się:

Zarządy Centralne do władz centralnych względnie równorzędnie stojących osób,

Zarządy okręgowe — do władz II-giej instancji i równorzędnych,

Zarządy powiatowe i oddziałowe — do władz I-ej instancji i równorzędnych.

Wyjątek stanowią uroczystości jubileuszowe wzgl. uroczystości urządzane w miejscowościach, z którymi są proszone osoby związane uczuciowo — w tych jednakowoż wypadkach należy przygotowania do uroczystości rozpocząć dość wcześnie, by proszone osoby miały czas się wypowiedzieć.

W każdym razie niedopuszczalnym jest używanie w druku względnie w mowach nazwisk osób proszonych, które albo się nie wypowiedziały, albo nie miały czasu na odpowiedź.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

102.

W sprawie „Dnia Oszczędności”.

Okólnik Kuratorjum Okr. Szkolnego Łuckiego z dn. 10.X.1932 r. Nr. O-16928/32.

Do

P. P. Inspektorów Szkolnych, Państwowych i Prywatnych Szkół Średnich Ogólnokształcących Zakładów Kształcenia Nauczycieli i Szkół Zawodowych.

Corocznie obchodzony „Dzień Oszczędności” w dniu 31 października i w bieżącym roku winien być poświęcony na propagandę idei oszczędności.

Ponieważ „Centralny Komitet Oszczędnościowy Rzeczypospolitej Polskiej” przystępuje do organizowania lokalnych komitetów, uważam za wskazane, by nauczyciele wszystkich szkół wzięli czynny udział w pracach miejscowych Komitetów.

Ze względu na niezmiernie doniosłe znaczenie gospodarcze i wychowawcze idei oszczędności dla społeczeństwa i państwa, oraz z uwagi na prowadzoną przez władze szkolne akcję propagowania oszczędności wśród młodzieży przez organizowanie szkolnych kas oszczędności, wydaje się wskazanym, by nauczyciele przez swój udział w Komitetach byli przykładem dla wychowywanej przez siebie młodzieży.

Równocześnie zarządzam, by w szkołach wszelkich kategorii odbyły się w ten dzień pogadanki względnie imprezy propagandowe, zależnie od lokalnych możliwości, zalecając jednocześnie odśpiewanie „Pieśni Oszczędności”, opracowanej przez P.K.O.— a wydanej przez Międzynarodowy Instytut Oszczędnościowy w Medjolanie, jako międzynarodowy hymn oszczędnościowy na rok 1932. Pieśń ta, znajduje się w Kalendarzu Nauczycielskim na rok 1932/33, wydanym przez P. K. O., śpiewana będzie w „Dniu Oszczędności” przez młodzież szkolną we wszystkich państwach oraz nadana przez wszystkie radjostacje w kraju i zagranicą w dn. 31.X.1932 r. w godz. 18,30-18,59.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

103.

O egzaminach rozszerzających przy egzaminie naukowym.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5.IX.1932 r. Nr. II-S-642/32.

Nawiązując do zarządzenia Ministerstwa z dnia 5 marca 1932 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 6), wyjaśniam, że kandydaci, którzy zdali egzamin naukowy według rozporządzenia z dnia

29 stycznia 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 68), względnie zostali do niego dopuszczeni w terminie do 30 czerwca 1932 r., mogą nadal, aż do wygaśnięcia kadencji Komisji Egzaminacyjnych dla Kandydatów na Nauczycieli Szkół Średnich t. j. do końca czerwca 1933 r. — zgłaszać się do egzaminów naukowych rozszerzających lub uzupełniających.

Podsekretarz Stanu (—) *Kazimierz Pieracki*.

104.

W sprawie składek rodzicielskich.

Na mocy okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5.X.1932 r. Nr. I.R.-9113/32, zmieniam częściowo okólnik Kuratorjum z dn. 1.VI.1932 r. Nr. O-13192/32, ogłoszony w dzienniku urzędowym Nr. 7 poz. 81, a mianowicie:

Ustęp drugi, części II zostaje zniesiony, w ustępie zaś trzecim po słowie „zawodowych” stawia się przecinek i dodaje się słowa: „szkół średnich ogólnokształcących”.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego (—) *St. Bąbiński*,
p. o. Okręgowy Wizytator Szkół.

105.

O stosowaniu postanowień § 24 przepisów rachunkowo-kasowych.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5.IX.1932 r. Nr. I.B.8700/32.

Według uwagi Najwyższej Izby Kontroli postanowienie paragrafu 24-go Przepisów rachunkowo-kasowych, że „na podstawie polecenia i zatwierdzonych rachunków oddział (wydział) rachunkowy sporządza asygnację”, jest interpretowane przez niektóre urzędy w ten sposób, że do każdego z rachunków, list płacy i t. p. dowodów są sporządzane osobne polecenia wypłaty.

W związku z tem Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 12 sierpnia 1932 r. Nr. D.III.11432/6/32 wyjaśniło, że ponieważ rachunki, listy płacy i t. p. dowody, podpisane przez właściwe władze zatwierdzające rachunki pod klauzulą „do wypłaty” są same przez się poleceniami wypłaty, przeto sporządzanie oddzielnych poleceń wypłaty w tym wypadku jest zbędne. Natomiast sporządzanie poleceń jest konieczne, o ile wypłaty są dokonywane nie na podstawie dowodów odpowiadających wyżej wzmiankowanym wymaganiom oraz w wypadkach, gdy dowody, stanowiące podstawę asygnowania,

nie są pozostawiane w wydziale rachunkowym jako dowody usprawiedliwiające wydatek.

Powyższe wyjaśnienie Ministerstwa Skarbu, Ministerstwo podaje do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału (—) *A. Nowak.*

106.

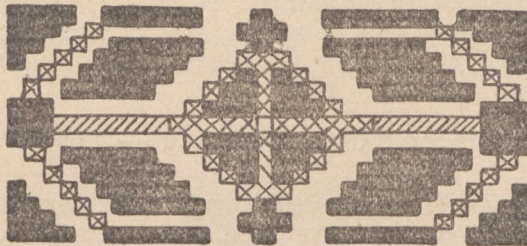
W sprawie nadzoru nad prywatnymi szkołami powszechnymi i przedszkolami.

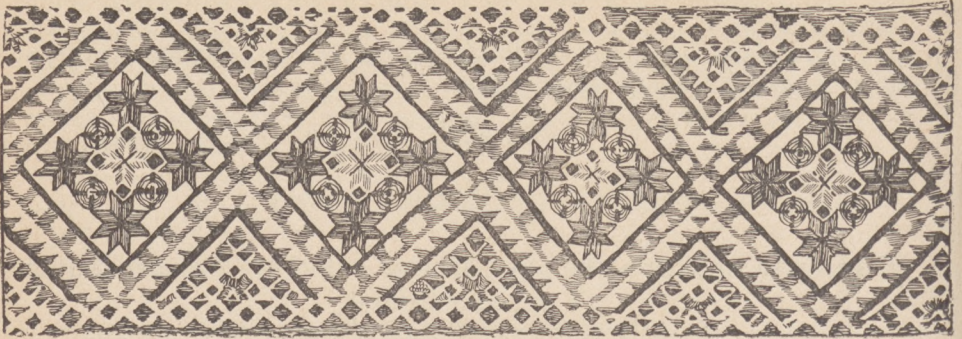
Okólnik Kuratorjum O. S. Łuckiego Nr. I-16346/32/79 z dnia 15.X.1932 r.

Do P.P. Inspektorów Szkolnych w Okręgu.

Na zasadzie ust. 1 § 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 7.VI.1932 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 50, poz. 473) przekazuję Panom Inspektorom Szkolnym wszelkie funkcje nadzoru nad prywatnymi szkołami powszechnymi i przedszkolami z tem, że wydawanie orzeczeń, wymienionych w art. 2—7, 11 i 12 ustawy z dnia 11.III.1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) należeć będzie wyłącznie do kompetencji Kuratorjum.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

K O M U N I K A T Y.

Unieważnienie pieczęci

Unieważnia się zagubioną pieczęć okrągłą kauczukową, staro-
rego typu, z godłem państwowem i napisem w otoku: „Publiczna
szkoła powszechna w Brzezynie, pow. Dubno”.

**Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa P. M. S. we Włodz-
mierzu** zorganizowała w bieżącym roku szkolnym w warsztatach
szkoły dział reperacji przyrządów fizycznych.

Dyrekcja Szkoły gwarantuje dokładność wykonania i ofiarowuje
bardzo dogodne warunki płatności.

O wszelkie informacje należy się zwracać bezpośrednio do
Dyrekcji Szkoły.

Pisownia polska — Przepisy — Słowniczek.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
pismem z dnia 13 października 1932 r. Nr. I. Pr-4025/32 zatwierdziło
wydawnictwo Polskiej Akademji Umiejętności p.t. Pisownia Polska,
Przepisy, Słowniczek, Wydanie IX, poprawione i zmienione, doko-
nane na podstawie protokołów Kraków, 1932, do użytku szkolnego
jako podręcznik polecony do szkół wszelkich typów.

Cena 1 egzemplarza przy nabywaniu bezpośrednio w Eksped-
ycji Wydawnictw Polskiej Akademji Umiejętności wynosi wraz
z kosztami przesyłki i opakowania dla wszelkich szkół Zł. 1,50.

Prenumerata „Teatru Ludowego”,

Wydawnictwo miesięczne „Teatr Ludowy” przeszło w b. roku w ręce Instytutu Teatrów Lud. w Warszawie i zmieniło swój dotychczasowy charakter, stając się organem wszystkich organizacyj teatralnych w Polsce.

Redakcja spoczywa w ręku wybitnego znawcy i propagatora Teatru Ludowego, wizytatora Min. W. R. i O. P. Jędrzeja Cierniaka, dział teatralny prowadzi J. Turowiczówna, dyrektorka Państw. Szkoły Dramat. w Warszawie oraz J. Zawieyski, kierownik literacki teatru Ateneum w Warszawie, zaś dział muzyczny—znany muzykolog T. Mayzner, radca Min. W. R. i O. P.

W każdym numerze, poza materiałem praktycznym i organizacyjnym zamieszczane są nuty na chór wielogłosowy oraz utwory do deklamacji zespołowej w opracowaniu H. Ładosza.

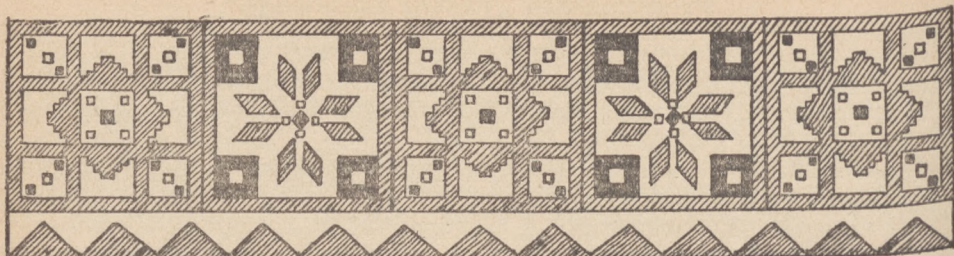
Prenumerata roczna zł. 5.— wraz z przesyłką. Prenumeratę skutecznie można tylko przez Wołyńskie Zrzeszenie Chórów i Teatrów Ludowych w Równem (Kuratorjum) konto P.K.O. 82.017, przyczem zespoły szkolne otrzymują 20% zniżki.

Konkurs.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) Kuratorjum ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Łanowcach, powiatu krzemienieckiego. Przy szkole jest mieszkanie dla kierownika, składające się z 2 pokoi i kuchni.

Kandydaci, ubiegający się o powyższe stanowisko, winni odpowiadać warunkom przewidzianym w art. 12 ustawy z 1. VII. 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462). Kandydaci posiadający W. K. N. mają pierwszeństwo. Podania należy wnosić drogą służbową do P. Inspektora Szkolnego w Krzemieńcu w terminie 4-tygodniowym od daty ukazania się niniejszego konkursu w Dzienniku Urzędowym.

RUCH SŁUŻBOWY.

Kuratorjum Okr. Szk. Łuckiego.

Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 18.X.1932 r. Nr. BP-14917/32 powołał z dniem 1 listopada 1932 r. p. Cezarego Witolda Eymontta, pozostającego w stanie nieczynnym Okręgowego Wizytatora Szkół w V st. sł. w Kuratorjum O. S. Łuckiego do służby czynnej na to samo stanowisko.

P. Minister W.R. i O.P. dekretem z dnia 14.X.1932 r. Nr. BP-15606/32 zwolnił p. Dr. Wiktora Świderskiego z dniem 31 października 1932 r. od dotychczasowych obowiązków Naczelnika Wydziału Ogólnego w Kuratorjum O. S. Łuckiego.

Kurator O. S. Łuckiego pismem z dnia 27.X.1932 r. Nr. BP-18913/32 przydzielił p. D-ra Wiktora Świderskiego z dniem 1.XI.1932 r. do pracy w Biurze Personalnem.

Pan Minister Skarbu dekretem z dnia 6 października 1932 r. Nr. BP-8634/32 zamianował p. Stefana Bernstorffa, referendarza w VII st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego referendarzem w VII stopniu służbowym w Wydziale VI Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie z dniem 1 listopada 1932 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. dekretem z dnia 26.IX.1932 roku Nr. BP-13063/32 przeniosło p. Marię Annę Jaworską z dniem 1 września 1932 r. do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego w Poznaniu, wobec czego przeniesienie do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego jest bezprzedmiotowe.

Kurator O. S. Łuckiego przydzielił p. Walerjana Jeremiego Śliwińskiego, nauczyciela Gimn. Państw. w Równem do Kuratorjum O.S.Ł. celem pełnienia obowiązków instruktora wychowania fizycznego na czas od dnia 1.IX.1932 r. do odwołania.

Administracja Szkolna I Instancji.

Pan Minister W.R. i O.P. dekretem z dnia 31 sierpnia 1932 r. Nr. BP-8423/32 zamianował p. Knoppa Mieczysława, kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej w Wiśniowcu Nowym, prowizorycznym Zastępcą Inspektora Szkolnego w Dubnie z dniem 1 września 1932 r.

Szkolnictwo Powszechne.

Mianowani w drodze konkursu kierownikami publ. szkół powszechnych z dniem 1 września 1932 r.:

p. Gliński Jan, kierownik 7-kl. publ. szkoły powszechnej w Dermaniu pow. zdolunowskiego;

p. Krystjanpol Cyryl, kierown. 7-kl. publ. szk. powsz. Nr. 3 w Krzemieńcu;

p. Słupczyński Władysław, kierown. 5-kl. publ. szk. powsz. w Werbie, pow. włodzimierskiego.

Mianowani:

Lp.	Nazwisko i imię	Z dniem	D o s z k o ł y		
			stop. organ.	miejsowość	powiat
1	Blicharski Franciszek	1.IX.32	7-kl.	St. Wiśniowiec	Krzemien.
2	Stiskunówna Lidja	"	7-kl.	Wiśniewiec	"
3	Chrzanowska Jadwiga	"	7-kl. Nr. 7.	Równe	Równe
4	Drożyński Stanisław	"	2-kl.	Suraż	Krzemien.
5	Wosik Wojciech	"	1-kl.	Czersk	Kowel
6	Kisiel Jan	"	"	Ludwisin	Luck
7	Popławski Tomasz	1.X.32	"	Kościuszków	"
8	Rymarczyk Eugenjusz	16.IX.32	"	Wilja	Kostopol
9	Stältnerówna Franciszka	"	"	Właszczyńce	Krzemien.
10	Pindor Piotr	1.IX.32	"	Topcza	Równe
11	Wasilewska Felicja	"	"	Czeremoszna Wola	Luboml
12	Skibicki Józef	16.IX.32	2-kl.	Hołownica	Równe
13	Chełminiak Władysław	1.IX.32	1-kl.	Górno	Kowel
14	Ferdynus Józef	"	2-kl.	Szajno	"
15	Przybyłowicz Henryk	"	1-kl.	Huta Lisowska	Łuck
16	Nowakowski Jan	"	"	Chotowice	Krzemien.

Lp.	Nazwisko i imię	Z dniem	D o s z k o ł y		
			stop. organ.	miejsowość	powiat
17	Gołębiowski Michał	1.IX.32	1-kl.	Jakimowce	Horochów
18	Grabowski Stanisław	"	"	Juśkowce	Krzemien.
19	Koziowska Genowefa	16.IX.32	2-kl.	Zaturce	Horochów
20	Kwiatkowski Aleksander	1.IX.32	"	Świętocin	Włodzim.
21	Mazur Władysław	"	3-kl.	Podłużne	Kostopol
22	Mękarski Włodzimierz	"	2-kl.	Diatkiewiczze	Równe
23	Bobrykówna J. Dobrosł.	"	"	Dębówka	Włodzim.
24	Słobodzianówna Stanisł.	"	1-kl.	N. Podczerewicze	Łuck
25	Jarzemiszewska Kazim.	"	"	Zaliśce	"
26	Wielgus Stefan	"	"	Czeremoszno	Kowel
27	Niezbrzycki Wacław	16.IX.32	"	Fut. Starokorzeckie	Równe
28	Laury Zbigniew Stan.	1.IX.32	"	Kalinówka	Dubno
29	Filipowicz Kazimierz	16.IX.32	3-kl.	Stara Huta	Luboml
30	Rowińska Irena	1.IX.32	7-kl.	Białozórka	Krzemien.
31	Ossowski Roman	"	1-kl.	Bohdaszów	Równe
32	Sikora Aleksander	"	2-kl.	Smyga	Dubno
33	Balicka Nina	"	"	Miłośców	Równe
34	Rytwiński Witold	"	"	Jazłowce	"
35	Kozieł Franciszek	16.IX.32	"	Hłuboczek	"
36	Chabrowska Marja	1.IX.32	1-kl.	Czemeryn	Łuck
37	Serwański Aleks.	16.IX.32	"	Osiecznik	Kowel
38	Stebelski Antoni	1.X.32	7-kl.	Wiśniowiec Nowy	Krzemien.
39	Bożek Ludwik	1.XI.32	1-kl.	Sołomka	Równe
40	Wąlkowiak Czesław	1.IX.32	2-kl.	Duliby	"
41	Puchalski Bogumił	"	1-kl.	Falemicze	Włodzim.
42	Strączkówna Janina	"	"	Horodyszyn	Łuck
43	Nowak Ludwik	16.IX.32	"	Hipolitówka	Kostopol
44	Piotrowska Stanisława	1.IX.32	2-kl.	Worotniów	Łuck
45	Galewiczówna Walentyna	"	3-kl.	Fusów	Horochów
46	Trautmanówna M. Reg.	"	1-kl.	Dobra	Łuck

Nr Lp	Nazwisko i imię	Z dnem	D o s z k o ł y		
			stop. organ.	miejsowość	powiat
47	Wolfówna Władysława	1.IX.32	1-kl.	Hnmeńce	Luboml
48	Petrykowska Marja	"	4-kl.	Borki	Krzemien.
49	Schneider Henryk	16.IX.32	"	Strzelsk	Sarny
50	Zimn Fryderyk	"	1-kl.	Rudnia Lew	"
51	Kulikówna Janina	1.IX.32	3-kl.	Piszczatyńce	Krzemien.
52	Rosołowiczówna Ant.	"	1-kl.	Ćminy	Łuck
53	Oźga Olga Irena	"	"	Maryń	Sarny
54	Jendówna Genowefa	1.X.32	4-kl.	Matwiejowce	Krzemien.
55	Aulichówna Leonida	1.IX.32	1-kl.	Kamieniucha	Łuck
56	Makarska Natalja	"	"	Bubnów	Horochów
57	Zilberfarbówna Perla	"	7-kl. Nr. 7	Równe	Równe
58	Morawa Ludwik	"	7-kl.	Tuczyn	"
59	Turkiewiczówna Wiera	"	1-kl.	Czernyż	Łuck
60	Georgijewska Helena	"	"	Ciechocin	"
61	Maruśniakówna Rozalja	"	"	Rusywel	Równe
62	Korotke Szmul	"	4-kl.	Opalin	Luboml
63	Bukowiecka Janina	"	3-kl.	Obycz	Krzemien.
64	Szkłanczenko Tatjana	"	4-kl.	Myśliny	Horochów
65	Furykówna Aniela	"	1-kl.	Horbów	Równe
66	Skubisówna Stanisława	16.IX.32	7-kl.	Dąbrowica wieś	Sarny
67	Rączka Józef	1.IX.32	"	Stary Oleksiniec	Krzemien.
68	Bielawska Marja	"	3-kl.	Trościaniec	Łuck
69	Giedrysówna Helena	"	2-kl.	Korszów	"
70	Działukówna Ksawera	"	"	Rzeczycza kol.	Równe
71	Prusińska Franciszka	"	1-kl.	Marjanówka	Sarny
72	Sadowski Wacław	"	7-kl. Nr. 4	Kowel	Kowel
73	Korotkiewiczówna Helena	"	7-kl.	Szumsk	Krzemien.
74	Wódecki Jan	"	3-kl.	Bereże	"
75	Janowiczówna Janina	"	1-kl.	Sadki Wielkie	"
76	Hnatow Józefat	"	7-kl.	N. Wiśniowic	"

Lp.	Nazwisko i imię	Z dniem	D o s z k o ł y		
			stop. organ.	miejsowość	powiat
77	Jendrzejewska Jadwiga	1.IX.32	3-kl.	Antonówka	Równie
78	Łojkówna Nina	"	1-kl.	Omelno	"
79	Parchoniukówna Marja	"	7-kl.	Dąbrowica wieś	Sarny
80	Świtlik Brunon	"	2-kl.	Woła Korybutow.	Krzemien.
81	Kochańczyk Jan	16.IX.32	7-kl.	Sarny	Sarny
82	Finkelsztejnówna Berta	1.X.32	"	Kołki	Łuck
83	Twardy Bolesław	"	5-kl.	Cepcewicze W.	Sarny
84	Nowosadówna Tatjana	"	1-kl.	Smerdyń	Łuck
85	Jelenkowska Helena	"	7-kl. Nr. 7	Kowel	Kowel
86	Kaczmarek Ludwik	16.IX.32	2-kl.	Zawrów	Równie
87	Dajunowiczówna Marja	1.X.32	"	Wołoszów	"
88	Malec Władysław	16.IX.32	1-kl.	Lewacze	Kostopol
89	Chamratowicz Aleks.	1.X.32	"	Wołczeski	Łuck
90	Witkowski Stanisław	16.IX.32	1-kl.	Burkacze	Horochów
91	Brzozowski Marcin	1.X.32	2-kl.	Mulczyce	Sarny
92	Rafalska Anna	"	5-kl.	Tajkury	Zdołbunów
93	Czernylewska Józefa	"	1-kl.	Stydyń	Horochów
94	Kałwa Władysław	"	3-kl.	Skobelka	"
95	Staniszewski Jan	1.IX.32	1-kl.	kol. Mytnica	Dubno
96	Witwicka Janina	1.X.32	2-kl.	Siedmiarki	Łuck

Zwolnieni na własną prośbę:

Lp.	Nazwisko i imię	Z dniem	Z e s z k o ł y		
			stop. organ.	miejsowość	powiat
1	Wać Tadesz	30.IX.32	1-kl.	Krzywica	Sarny
2	Smetanowa Helena	31.VII.32	3-kl.	Zofjówka	Horochów

Zwolnieni z urzędu:

1	Filipowiczowa Wincent.	31.XII.32	1-kl.	Lasopol	Kostopol
2	Kuśnierukówna Elżbieta	"	3-kl.	Podlužne	"
3	Hornunżanka Antonina	"	1-kl.	Marcelówka	Włodzim.

Przeniesieni na własną prośbę:

L. P.	Nazwisko i imię	Z dniem	Z e s z k o ł y			D o s z k o ł y		
			stop. organ.	miejscowość	powiat	stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Berszczyńska Abraham	1.X.32	7-kl.	Ludwipol	Kostopol	7-kl.	Młynów	Dubno
2	Woloszyn Antoni	"	4-kl.	Skobelka	Horochów	4-kl.	Równe	Równe]
3	Nowosielska Albina	"	7-kl. №6	Równe	Równe	7-kl. №5	Kowel	Kowel
4	Dziewałkowska Stanisł ^a	"	7-kl.	Młynów	Dubno	7-kl. №1	Ludwipol	Kostopol
5	Łysek Franciszek	16.X.32	3-kl.	Andrzejówka	Łuck	7-kl. №1	Równe	Równe
6	Kowalski Andrzej	1.X.32	1-kl.	Ochmatków	Dubno	7-kl. №1	Dubno	Dubno
7	Grochal Władysław	1.IX.32	7-kl. №1	Włodzimierz	Włodzim.	7-kl. №2	Włodzimierz	Włodzim.
8	Srokowa Janina	"	2-kl.	Korszów	Łuck	7-kl.	Chorochoryń	Łuck
9	Sodomłakowa Sinklita	"	3-kl.	Zygmutów	Horochów	2-kl.	Opatypsy	Dubno
10	ks. Kamiński Aleksander	"	7-kl. №1	Kowel	Kowel	7-kl. №2	Włodzimierz	Włodzim.
11	Winiarzówna Janina	"	3-kl.	Ochlapów	Horochów	3-kl.	Pieczychwosty	Horochów
12	Cholewiak Władysław	1.X.32	5-kl.	Tajkury	Zdobunów	4-kl.	Nowożuków	Równe
13	Jastrzębski Józef	"	7-kl. №2	Tuczyn	Równe	1-kl.	Majdan Pustomycki	"
14	Michalski Zdzisław	16.IX.32	2-kl.	Majdan	Zdobunów	2-kl.	Moszczarnica N.	Zdobunów
15	Kowalski Stanisław	"	2-kl.	Ostrowce	Sarny	4-kl.	Długowola	Sarny
16	Okopiński Henryk	"	2-kl.	Mulczyce	"	4-kl.	Długowola	"
17	Janowiczówna Janina	1.X.32	1-kl.	Sadki Wielkie	Krzemien.	2-kl.	Pieczorno	Krzemien.
18	Pomakowski Antoni	"	7-kl.	Gruszowica	Równe	3-kl.	Klewań wieś	Równe
19	Żmudzinski Zygmunt	1.IX.32	4-kl.	Długowola	Sarny	6-kl.	Ratno	Kowel
20	Falko Sergjusz	"	4-kl.	Strzełsk	"	2-kl.	Tynne	Sarny

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Z e s z k o ł y			D o s z k o ł y		
			stop. organ.	miejsowość	powiat	stop. organ.	miejsowość	powiat
21	Zarzycki Teodor	1.IX.32	1-kl.	Kozłin	Równe	2-kl.	Bryków	Równe
22	Batiówna Cecylja	"	7-kl. №3	Ostróg	Zdobunów	3-kl.	Zofjówka	Łuck
23	Aniot Jan	"	2-kl.	Zalisy	Kowel	2-kl.	Radowicze	Kowel
24	Pawlikowska Wanda	"	"	Klewań os.	Równe	1-kl.	Orzew Fabr.	Równe
25	Borcz Szczepan	"	1-kl.	Katy	Luboml	2-kl.	Białka	Kostopol
26	Szczęsny Jan	"	2-kl.	Białka	Kostopol	7-kl. №1	Łuck	Łuck
27	Węglowska Zofja	"	1-kl.	Lopatno	Łuck	2-kl.	Żorniszczce	"
28	Drożdżkiewicz Władysł.	"	2-kl.	Radowica	Kowel	3-kl.	Cegielnia	Kowel
29	Rydzówna Matylda	"	2-kl.	Suraz	Krzemien.	4-kl.	Katerburg	Krzemien.
30	Smolarczykówna Marja	"	1-kl.	Orzew Fabr.	Równe	1-kl.	Jartowce	Równe
31	Kosarska Jadwiga	"	7-kl.	Klewań	Równe	2-kl.	Klewań os.	Równe
32	Kłossowa Helena	"	7-kl. №3	Równe	"	3-kl. №4	Równe	"
33	Godlewska Helena	"	1-kl.	Łomaczanka	Kowel	1-kl.	Kuchary	Kowel
34	Drożdżkiewiczówna M.	"	2-kl.	Radomicze	"	3-kl.	Cegielnia	"
35	Kozłowski Stefan	"	4-kl.	Rozwał	Zdobunów	3-kl.	Wielbowne	Zdobunów
36	Strawiński Henryk	"	1-kl.	Majdan Pustom	Równe	2-kl.	Horodyszczce	Kostopol
37	Banasinska Teodora	"	2-kl.	Stawek	Kowel	7-kl.	Turzyk	Kowel
38	Kielczewska Zofja	16.IX.32	2-kl.	Malin	Dubno	2-kl.	Podhajce	Dubno
39	Wyszyńska Stan. Domic.	1.X.32	6-kl.	Międzyrzecz	Zdobunów	7-kl.	Zdobica	Zdobunów
40	KorzenIEWSKA Marja	"	7-kl.	Zdobica	"	7-kl. №1	Zdobunów	"
41	Werpechowska Elżbieta	"	"	Zdobunów	"	6-kl.	Międzyrzecz	"

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Z e s z k o ł y			D o s z k o ł y		
			stop. organ.	miejscowość	powiat	stop. organ.	miejscowość	powiat
42	Grossmarin Stanisław	1.IX.32	2-kl.	Białoszew	Kowel	3-kl.	Lubitów	Kowel
43	Musielakówna Ewa	16.IX.32	7-kl. №2	Kowel	"	7-kl.	Maniewicze	"
44	Bezyk Adam	"	1-kl.	Gończy Bród	"	2-kl.	Białoszew	"
45	Bezykówna Kazimiera	1.X.32	1-kl.	Świdniki	"	"	"	"
46	Proficz Zygmunt	"	7-kl. №3	Krzemieniec	Krzemien.	7-kl. №2	Krzemieniec	Krzemien.
47	Szusterówna Anna	16.IX.32	7-kl. №2	Tuczyn	Równe	7-kl. №1	Tuczyn	Równe
48	Czuprynowna Stefanja	1.X.32	2-kl.	Szajno	Kowel	2-kl.	Moszczona	Kowel
49	Wolkanowiczówna Lubow	"	2-kl.	Moszczona	"	2-kl.	Szajno	"
50	Jakowsekowa Olga	"	7-kl.	Kolki	Łuck	7-kl.	Gruszwica	Równe
51	Burczaniak Franciszek	"	1-kl.	Rudniki	Radzyń	7-kl. №5	Kowel	Kowel
52	Krajewska Helena	1.IX.32	4-kl.	Pokrzydów	Brodnica	2-kl.	Bożów	Horochów
Przeniesieni z urzędu:								
53	Kowalski Teodor	"	2-kl.	Kasparus	Starogard	2-kl.	Ossa	Kowel
54	Schoennagłówna Małg.	"	7-kl.	Wejkerowo	Moroki	7-kl.	Horochów	Horochów
55	Roszczyńska Małg.	"	7-kl.	Chojnice	Chojnice	7-kl.	Żytyń Cukr.	Równe
56	Polachowska Apolonja	"	7-kl.	Tuchola	Tuchola	7-kl.	Cumań	Łuck
57	Sterczewski Jakób	"	1-kl.	Rywałd	Starogard	1-kl.	Bjoliń	Włodzim.
58	Gajewski Adam	"	2-kl.	Janów	Tczew	2-kl.	Borszczówka	Krzemien.
59	Jastak Antoni	"	2-kl.	Hamera	Wąbrzeg	2-kl.	Smardwa	Dubno

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Grzegorz Zdanowicz

Dubno.

Gimnazjum Państwowe.

Z doświadczeń wychowawczych.

Samorząd szkolny.

Stworzenie własnego systemu kształcenia i wychowania, opartego na wielkich tradycjach polskich z XVIII w., stanęło na porządku dziennym natychmiast po odzyskaniu niepodległości, jako zagadnienie pierwszorzędnej wagi.

„Takie Rzeczypospolite, jakie młodzieży chowanie”—przenika do serca i duszy nauczyciela, który, czerpiąc natchnienie z owej wiecznie żywej krynicy, jaką dla nas jest Kom. Ed. N., dąży ku temu, aby dziecko wychować na człowieka, któremu w społeczeństwie będzie dobrze i z którym społeczeństwu też ma być dobrze.

Z ogólną demokratyzacją jak również ze zmianą warunków ekonomicznych spada na barki ogrom pracy wychowawczej, którego nie znała szkoła przedwojenna. Wobec takiego stanu rzeczy zagadnienia natury wychowawczej należało postawić równorzędnie z nauczaniem, jako naczelne zagadnienia w pracy pedagogicznej. W związku z tem szkoła stawia sobie za zadanie wychować całego człowieka przez równomierne rozwijanie w dziecku umysłu, serca i sił fizycznych, aby dać społeczeństwu silnych i moralnych obywateli, świadomych nietylko swych praw, lecz i obowiązków względem Państwa i społeczeństwa. Przyjmując na siebie tak wielkie i odpowiedzialne zadania, szkoła musiała przerodzić się wewnętrznie. Przedewszystkiem poddać surowej krytyce przestarzałe pojęcia o autorytecie, karności, posłuszeństwie, porządku, ustosun-

kować się inaczej do młodzieży i postarać się o stworzenie w swoich murach pogodnej atmosfery duchowej i moralnej.

Z chwilą zrealizowania tych zamierzeń zwiększy się tempo życia szkolnego i przy wzajemnych wysiłkach grona nauczycielskiego i młodzieży stworzą się życzliwe stosunki, oparte na wzajemnym zaufaniu. Samorzutnie wówczas powstaną na terenie szkoły pewne organizacje społeczne, które w rzeczywistości będą stanowiły zaczątek przyszłego Samorządu szkolnego.

Samorząd szkolny bowiem najbardziej odpowiada duchowi naszego narodu, jego tradycjom historycznym i na gruncie szkoły naszej może stać się rzeczywiście potężnym czynnikiem wychowawczym.

Dzięki pracom Foerстера, Ferrière'a, a z naszych głównie Bykowskiego, Majchrowicza, Znanieckiego, Rowida i innych idea Samorządu szkolnego wśród pedagogów znajduje wielu zwolenników. Trudno jednak oczekiwać na stworzenie jakiegokolwiek szematu lub systemu przepisów, wedle których można byłoby budować życie społeczne w szkole.

Samorząd powinien powstać z istotnych potrzeb młodzieży danej szkoły. Naturalnie, że od chwili realizacji postulatów społeczności szkolnej, R. P. stanie przed kwestją uregulowania życia w szkole przez opiekę nad nowopowstałymi organizacjami młodzieży.

W charakterze opiekuna Samorządu R. P. wyznaczy jednego ze swoich członków, który powinien stanąć na wysokości swego zadania. Przedewszystkiem opiekun ten powinien posiadać dużą intuicję pedagogiczną, odznaczać się cierpliwością i ofiarnością, musi być prawdziwym przyjacielem młodzieży, pobłażliwym, jednak konsekwentnym, sprawiedliwym, wymagającym, nawet surowym, kiedy zajdzie potrzeba. W stopniowej budowie życia społecznego wkrótce spotkamy się z gminami klasowymi. Praca w tych gminach musi odbywać się według przemyślanego i dobrze ułożonego planu. Na terenie gminy wychowawca zbliża się do młodzieży, konferuje z poszczególnymi jednostkami, na posiedzeniach gminy przyjmuje żywy udział w dyskusji, poznaje młodzież, widzi zalety i wady każdego wychowanka, stara się sublimować instynkty młodzieńcze (Bowet: Instynkt walki), a buntujące się żywiołowe siły młodzieży (Baley: Psychologja wieku dojrzewania) wykorzystać w różnych organizacjach społeczności szkolnej dla pożytecznej budującej pracy.

Szczególnie ciekawa i pożyteczna praca odbywa się na posiedzeniu zarządu każdej gminy. Podział czynności członków zarządu następuje na pierwszym posiedzeniu po wyborach. W klasach starszych powyższa sprawa zwykle przedstawia się w ten sposób, iż każdy członek zarządu według swoich zdolności i upodobań wybiera sobie odpowiedni referat, np. — referat opieki społecznej

higieny i porządku, opieki nad frekwencją, postępami w nauce, referat oświatowy i t. d.

W młodszych klasach każdy członek zarządu ma swój przydział pracy. Na posiedzeniach zarządu szczegółowo omawia się aktualne zaganiaenia z życia danego zespołu klasowego, przyczem każdy członek zabiera głos z zakresu swego przydziału pracy. Na temże posiedzeniu ustala się porządek dzienny oraz termin najbliższego zebrania gminy klasowej.

Naturalnie, że wychowawca zawsze jest obecny na tych posiedzeniach, w razie potrzeby pomaga wójtowi w kierowaniu obradami, daje wskazówki sekretarzowi, łagodzi ewentualne tarcia i nieporozumienia.

Jest sprawą osobistej ambicji wychowawcy zaimponować młodzieży swoim doświadczeniem, pracowitością, życzliwym stosunkiem do ich instytucyj społecznych, sprawiedliwością, subtelnością w traktowaniu różnych spraw napozór błahych, a jednak tak poważnie ujmowanych przez młodzież.

Szczególnie wychowawca powinien otoczyć troskliwą opieką młodzież w wieku dojrzewania, która wówczas tak często bywa przykra dla otoczenia, zrozumieć przyczyny jej postępowania i pomóc jej w znalezieniu właściwej drogi. Subtelny wychowawca nie popełni żadnego nietaktu, który może spowodować u młodzieży w swoich następstwach „urazy psychiczne” (Pfister—Psychoanaliza na usługach wychowania). W regulowaniu życia danego zespołu klasowego bardzo pomocną będzie zdrowa opinja społeczna, która wyraźnie zaakcentuje się na terenie danej gminy, jako wynik cierplivej i umiejętnej pracy wychowawcy. Da się wówczas niezawodnie zauważyć, że każda gmina posiada swoje indywidualne cechy, swoje poczucie honoru, osobistej godności i zrozumienie odpowiedzialności za swoje postępowanie wobec rodziców, wychowawców i społeczności szkolnej.

Samorząd szkolny nie może być wprowadzony na podstawie nakazu zgóry. Jest on bowiem wynikiem dłuższej przygotowawczej pracy. O tworzących się formach tego samorządu decyduje młodzież wraz z wychowawcą, dyskretnie kierowana przez tegoż wychowawcę.

W związku z tem niezawodnie musi stanąć na porządku dziennym kwestja zorganizowania instytucji międzyklasowej, która zbliżyłaby do siebie młodzież różnych klas i skoordynowałaby jej wysiłki w kierunku stworzenia pewnych wartości kulturalnych i społecznych na terenie całej szkoły. Taką instytucją byłby Sejmik szkolny. W skład Sejmiku weszłyby zarządy poszczególnych gmin klasowych, Zarząd Bratniej Samopomocy, przedstawiciele Harcerstwa, kółek (samokształceniowych, sportowych i innych) i komitety redakcyjne gazetek ściennych. Działalność Sejmiku określa regulamin, opracowany przez specjalną komisję i zatwierdzony przez

Radę Pedagogiczną. Posiedzenia Sejmiku bywają zwyczajne i nadzwyczajne. Do zwyczajnych należy posiedzenie pookresowe, na którym przedstawiciele kółek, Harcerstwa, redaktorzy gazetek ściennych, Szkolnej Kasy Oszczędności, Kooperatywy szkolnej oraz Zarządy gmin składają szczegółowe sprawozdania ze swej pracy.

Każdy prezes Zarządu Gminy (wójt) składa sprawozdanie według następującego planu:

- 1) Ilość posiedzeń Zarządu gminy.
- 2) Ilość zebrań gminy.
- 3) Najważniejsze zagadnienia omawiane na tych zebraniach.
- 4) Zachowanie się danego zespołu w szkole i poza szkołą.
- 5) Frekwencja (statyst. dane).
- 6) Przyczyny absencji.
- 7) Postępy w naukach: a) statyst. dane, b) przyczyny postępów niedostatecznych, c) środki zaradcze.

W tym momencie życia samorządowego młodzież wykazuje już zdecydowane zainteresowanie sprawami społeczności szkolnej. Na terenie samorządu mogą powstawać różne kółka i instytucje, które mają rację bytu. Jedną z takich instytucyj może być Komisja Oświatowa, składająca się z członków i członkiń, chętnych do pracy kulturalno-oświatowej na terenie szkoły. Zwyczajne posiedzenia tej komisji odbywają się raz na okres. Na posiedzeniu tej Komisji Opiekun Samorządu Szkolnego na podstawie uprzedniego porozumienia się z wychowawcami (pos. Kom. Wych.) wysuwa szereg aktualnych zagadnień z życia szkolnego, które muszą być omówione w poszczególnych klasach. Po krótkiej dyskusji wreszcie ustala się ilość prelegentów do każdej klasy, począwszy od I-ej i kończąc na VII-ej ewentualnie VIII-ej kl. Na najbliższym posiedzeniu Sejmiku poszczególne zespoły prelegentów składają sprawozdanie z przeprowadzonych pogadanek. Tak rozwinięte życie szkolne wymaga podawania młodzieży ścisłych informacji o przebiegu posiedzeń Sejmiku, o uchwałach, obowiązujących ogół tej młodzieży, o pracach w komisjach, w kółkach i t. p. Wobec tego ogłoszenia, któremi dotychczas posługiwała się szkoła, przekształcają się w gazetki ściennie. Normalnie gazetki tych może być dwie: jedna odzwierciedla życie klas starszych, druga—młodszych. Na szpaltach tych gazetek umieszcza się artykuły rozmaitej treści: beletrystyka, publicystyka, dział naukowy, sportowy, humorystyczny, kronika szkolna, wiadomości ze świata, wreszcie artykuły, w których zwalczą się ujemne strony życia młodzieży szkolnej.

W kształtowaniu osobowości młodego obywatela (Iki, w wyrobieniu zdrowej opinii społecznej w szkole gazetki te bezwzględnie odgrywają wielką rolę, dlatego ze wszech miar popiera je Rada Pedagogiczna. Ponadto z biegiem czasu może powstać miesięcznik ścienny z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych i ewentualnie miesięczna gazetka ścienna w języku francuskim i niemieckim.

W związku z rozwojem Samorządu i pogłębieniem jego treści ulegnie zmianie sprawa dyżurów nauczycieli na korytarzach. Zarządy gmin przez swych delegatów kolejno współdziałają z wychowawcami w pełnieniu obowiązków dyżurnych w gmachu, na boiskach i dziedzińcu szkolnym. Każdy dyżurny z białoczerwoną przepaską na lewym ramieniu pilnuje porządku, stosując się do specjalnego regulaminu, który ściśle określa jego prawa i obowiązki. Jednakże w zasadzie swego Samorząd dąży do tego, aby każdy obywatel społeczności szkolnej sam przestrzegał porządku i zwrócił uwagę tym, którzy o tem zapominają. Wówczas w praktyce znajdzie potwierdzenie piękna myśli Kerschensteinera:

„Najlepszym wychowawcą jest ten, który wychowawcę samego czyni coraz bardziej zbędnym”.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że stąd nie wynika, aby wychowawca był zwolniony od obowiązku zaglądania podczas pauz do klasy i był niewidoczny na korytarzu. Byłoby to zupełnie sprzeczne z elementarnymi postulatami Samorządu szkolnego.

Opiekun Samorządu szkolnego wraz z Radą Pedagogiczną, uważnie obserwując życie społeczne w szkole, może przyjść do wniosku, że naogół małą twórczą jest masa uczniowska, że pracują tylko wybitniejsze jednostki. Aczkolwiek wszystkie objawy są zrozumiałe, to jednak należy wypowiedzieć bezwzględna walkę bierności i wszelkiego rodzaju malkontencji. Fakt ten, że w skład gminy wchodzi 6—7 członków, że wybory do Zarządu gmin odbywają się dwa razy w roku—w pierwszych dniach września i przed świętami Bożego Narodzenia — i że powtórnie do tego Zarządu w r. b. nikt wybrany być nie może, świadczy wyraźnie, że wychowawcom chodzi o to, aby przez Zarządy gmin i przez Sejmik przewinęła się jak największa ilość młodzieży.

Rozgałęziony Samorząd szkolny jest terenem, na którym każda jednostka powinna znaleźć pracę według swego zainteresowania i zdolności.

Doświadczony i szczerze oddany swej pracy wychowawca potrafi wydobyć pewne wartości społeczne nawet z jednostki, która uparcie vegetuje na uboczu życia szkolnego, i przez to uratuje ją od pesymizmu i ewentualnych szkodliwych wpływów pozaszkolnych. Niema jednostki, któraby nie mogła być pożyteczną dla społeczności szkolnej, należy ją tylko ośmielić, pomóc odszukać siebie, pomóc ujawnić ukryte zdolności i zastosować je w pracy społecznej dla dobra ogółu.

Szkoła podtrzymuje również kontakt z „Kołem b. wychowanków”, które posiada swój własny statut, zatwierdzony przez odnośne władze.

W pierwszych dniach września młodzież akademicka występuje na terenie szkolnym z szeregiem odczytów na tematy, dotyczące wymagań, stosowanych w szkołach akademickich. Przed

ferjami Bożego Narodzenia b. wychowankowie, którzy ukończyli w tym roku średnią szkołę, składają sprawozdania z przebiegu egzaminów wstępnych na wyższe uczelnie i poruszają w związku z tem ważne zagadnienia natury naukowej i wychowawczej.

Młodzież szkolna ustosunkowuje się do tych odczytów, sprawozdań i pogadanek bardzo życzliwie i chętnie zabiera głos w dyskusji. Nie ulega więc najmniejszej wątpliwości, że kontakt szkoły z „Kołem b. wychowanków” jest bardzo pożyteczny dla naszej młodzieży.

Urządzenie wspólnymi siłami imprez o charakterze kulturalno oświatowym przyczynia się w znacznym stopniu do pogłębienia zrozumienia wartości wspólnych wysiłków. Zacieśnienie węzłów między szkołą a b. wychowankami następuje również na gruncie towarzyskim.

Przedstawiony obraz Samorządu szkolnego jest niepełny, dużo problemów nie poruszono wcale, niektóre zaś zagadnienia omówiono ogólnikowo. Trudno bowiem przedstawić wyczerpujący referat o Samorządzie szkolnym, kiedy jeden fragment tego zagadnienia może być specjalnym tegmatem dla większego referatu. Niezawodnie może być wysunięte pytanie, w jaki sposób ze względu na brak czasu dałoby się w całej rozciągłości zrealizować postulaty życia samorządowego w szkole. Istotnie ta kwestja przedstawia pewne trudności. Jednak czas musi się znaleźć, tembardziej, że możemy do tego celu wykorzystać 5 dni, przewidzianych przez odnośny okólnik M. W. R. i O. P. oraz cały szereg okazji, które nadszają się często w każdej szkole. Jeżeli jest rzeczą ogólnie przyjętą, że każda lekcja z poszczególnych przedmiotów powinna posiadać walory wychowawcze ogólnopństwowe, to tembardziej pamiętać należy, że na terenie Samorządu szkolnego przede wszystkim realizują się w całej rozciągłości piękne hasła tego wychowania. Wielki Wychowawca nasz, Marszałek Piłsudski, mówi, że „czeka na nas wielki wysiłek, na który my, współczesne pokolenie, musimy się zdobyć, jeżeli chcemy zabezpieczyć następnym życiu, jeżeli chcemy obrócić tak daleko koło historii, aby Wielka Rzeczpospolita Polska była największą potęgą, nie tylko wojennie, lecz i kulturalnie na całym wschodzie Europy”.

W obecnej chwili w związku z grożącym niebezpieczeństwem dla całej cywilizacji zachodniej ujawniają się jeszcze inne przyczyny, które wyraźnie przemawiają za tem, aby ten „wielki wysiłek” znalazł miejsce w każdej szkole, na każdym odcinku pracy w każdym odłamie społeczeństwa.

Prof. Norton w referacie wygłoszonym na konferencji dyrektorów szkół z trzech Stanów A. P., powiedział, że „Każdy program społeczny wieku maszyn, który nie włączy dziś wychowania jako jednej ze swych podstaw, jest skazany na nieuniknioną klęskę”. Wells jeszcze wyraźniej akcentuje tę myśl, twierdząc, że „wiek

współczesny, to wyścigi między wychowaniem a katastrofą". Z powyższego możemy wysnuć, że kwestja racjonalnego wychowania młodzieży staje się nakazem chwili, że czynnikiem, który zadecyduje o konsolidacji i potędze naszego Państwa, jest szkoła. Szkoła bowiem przez wychowanie zdrowego moralnie, wprowadzonego w rozumienie kultury współczesnej i społecznie uświadomionego obywatela przyczyni się do ziszczenia szczytnych idei Marszałka Piłsudskiego i ugruntuje podstawy naszego państwowego bytu.

M. Gawęcki

Państwowe Seminarjum
Nauczycielskie
w Ostrogu nad Horyniem

Z doświadczeń szkolnych.

Próby organizacji uczenia się.

Jedną z podstawowych czynności dydaktycznych w nowych systemach nauczania jest organizowanie pracy uczniów. Stąd w systemach tych bardzo ważną rolę odgrywa zadawanie, które w dawniejszej szkole było lekceważone a i dziś jeszcze sprawa ta jest często przez nauczyciela zaniedbywana. Zwraca na to uwagę B. Nawroczyński w „Zasadach nauczania”, kładąc nacisk na potrzebę wdrażania się przez młodzież do metod pracy umysłowej pod kierunkiem i przy nieustannej pomocy nauczyciela. Sprawą nauczania, jak się uczyć, wskazywania, jak uczeń ma przyswoić sobie materiał podany przez nauczyciela w klasie i jak wykonać samodzielną pracę zadaną do domu, nie powinna nigdy uchodzić uwagi nauczyciela.

Niżej podajemy sprawozdanie z próby realizacji tego postulatu przez Grono Nauczycielskie Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego w Ostrogu.

Wychowawcy winni poznać całokształt pracy domowej wychowanków i zaznajomić ich z metodami pracy umysłowej, które pozwalają uczyć się szybko, bez niepotrzebnej straty czasu, ażeby metody te były wprowadzone w życie. Na temat metod pracy odbywają się w naszej szkole referaty z dyskusją. Na początku roku szkolnego referat o organizacji pracy domowej ucznia wygłosił jeden z wychowanków ujmując temat wyczerpująco i zwięźle. W ożywionej dyskusji nauczyciele przedmiotów i nauczyciele wychowawcy dzielili się swymi spostrzeżeniami i doświadczeniami w tej dziedzinie. Po dyskusji ustalono następujące postulaty:

1. Nauczyciele powinni porozumiewać się ze sobą w sprawach oszczędzania sił młodzieży i koordynowania przedmiotów szkolnych: a) nie dawać w jednym dniu prac piśmiennych z dwóch przedmiotów; ażeby tego uniknąć nauczyciele będą notować w dzienniku, kiedy mają zamiar dać wypracowania. b) Nie przepytować uczniów pod koniec okresu konferencyjnego. c) Unikać

niekoniecznych prac z różnych przedmiotów (np. mapy, tablice synchronistyczne). d) Zabronić przepisywania notatek. e) Pouczać młodzież, jak ma utrwać przerobiony materiał; materiał winien być opracowany tego dnia, w którym była lekcja. Nad racjonalnem wykonywaniem prac domowych przez uczniów winni czuwać wychowawcy kursów.

2. Nauczyciel musi pamiętać, że jego przedmiot nauczania nie jest jedyny i najważniejszy.

3. Nauczyciel powinien zwrócić uwagę na moment zadawania, przekonać się, czy uczniowie zrozumieli niedwuznacznie ilość i treść zadania. Ustalono, że lepiej sformułować nowe zagadnienia na początku lekcji.

4. Byłoby pożądane dać pewne wskazówki i rady, jest to konieczne zwłaszcza, gdy praca dla młodzieży jest pracą nowego rodzaju.

5. Często uczniowie nie umieją korzystać z rad i wskazówek. W tym celu należy zorganizować zajęcia pod kierunkiem nauczyciela; można im poświęcić jedną z dwu połączonych godzin lekcyjnych.

a) Postanowiono wyzyskać jedną z dwu połączonych godzin na pracę pod kierunkiem nauczyciela, ewentualnie poświęcić jedną godzinę osobno lub zwykłą godzinę podzielić na dwie części.

b) Nauczyciel udziela rad i wskazówek głośno całej grupie uczniów, po tem zaś w czasie pracy w miarę potrzeby poszczególnym uczniom głośnie przyciszonym.

c) Lekcje takie będą przeprowadzone w obecności całego grona (uczniowie starsi będą mieli wzór cichej lekcji).

6. Nigdy nie zadawać pracy do domu dopóki uczniowie nie wdrożą się do jej wykonywania w szkole.

7. Nie tracić z oczu dwu momentów: I) budzenia zainteresowania dla materiału pracy domowej i związanych z nim ćwiczeń, II) wskazywania uczniom celów, które mają osiągnąć.

8. Cenną formą ćwiczenia i utrwalania są piśmienne lub ustne sprawozdania z przebiegu lekcji. Wzór pierwszego sprawozdania powinien nauczyciel opracować wspólnie z uczniami. Notatki uczniów należy koniecznie podawać częstej kontroli i korekcje.

Powinno się dążyć do tego, aby uczniowie dawali ustne sprawozdania, chociaż nie należy unikać piśmiennych.

9. Wskazane jest stosowanie streszczeń, wyciągów piśmiennych np. z historii literatury, przy powtarzaniu — z nauk przyrodniczych.

Nauczyciele winni kontrolować, ażeby notatki te były bez zarzutu pod względem czystości i staranności.

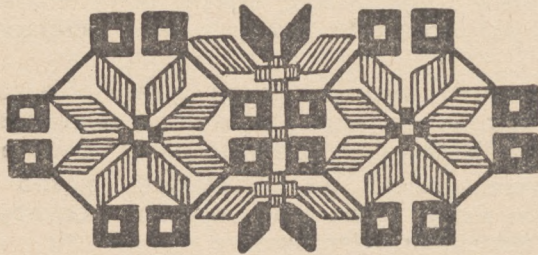
10. Przy przygotowawczem wdrażaniu do materiału nauczania stosować metodę podziału pracy, zależnie od uzdolnień i zamiłowań uczniów.

11. Przy swobodnej, twórczej pracy poza materiałem programowym nauczyciel powinien wskazać uczniom drogi, zachęcić oraz nadać kierunek.

12. Przy każdej pracy domowej pamiętać należy o dwóch celach zasadniczych:

- I) Utrwalenie i pogłębienie wiedzy, zdobytej w szkole.
- II) WYROBNIENIE SAMODZIELNOŚCI.

13. Praktyka szkolna wielokrotnie stwierdza, że uczeń uczy się zawsze tego, co kocha i ze względu na tego kogo kocha, czego zatem uczeń nauczy się dla nauczyciela, to wychodzi na dobre w życiu.

Od Administracji

Celem ustalenia wysokości nakładu na każde półroczne, jak również uniknięcia wstrzymania lub opóźnienia wysyłki Dziennika Urzędowego, Administracja komunikuje, a zarazem prosi o przestrzeganie następujących zasad:

1. Prenumerata winna być zgłoszona i opłacona najpóźniej na jeden miesiąc przed rozpoczęciem każdego półrocza t. j. do dnia 1-go czerwca i 1-go grudnia każdego roku.

2. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów Dziennika Urzędowego należy wносить do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego kolejnego numeru.

3. Prenumerata, która wynosi rocznie 6 zł., a półrocznie 3 zł. winna być wpłacana na conto czekowe P. K. O. Nr. 30.365 lub w Administracji Dziennika Urzędowego (Kuratorjum O. S. Łuckiego w Równem).

4. Komplet Dziennika Urzędowego za lata ubiegłe z wyjątkiem Nr. Nr. 1, 2, 3 i 4 z 1929 r. i Nr. 1 z 1932 r. lub poszczególne egzemplarze z lat ubiegłych można nabyć za uprzednią opłatą 6 zł. za komplet rocznika a 60 gr. za poszczególny egzemplarz.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie
ul. Kurkowa 21 — Nr. tel. 80-20

**ukazały się następujące książki w języku ruskim, aprobowane
przez Ministerstwo W. R. i O. P. do użytku szkolnego:**

Bukwar, Persza czytanka dla wseludnych szkół . . .	cena 2 zł. 60 gr.
Ruczna ditocza azbuka (Alfabet ruchomy ruski). . .	0 „ 35 „
Czytanka dla II kl. wseludnych szkół	2 „ 70 „
Czytanka dla III kl. wseludnych szkół	3 „ 30 „
St. Smal-Stočkyj i Fedir Gartner: Hramatyka Ukraińskojj Mowy	4 „ 70 „
Kwecinśkyj K.: Pryrodopysni Pohowirky i Czytannia dla III widdiŭ wseludnych szkół	2 „ 80 „
Kwecinśkyj K.: Pryrodopysni Pohowirky i Czytannia dla IV widdiŭ wseludnych szkół	4 „ 20 „
Spiwajmo. Zbirnyczok piseń na dwa hołosy dla szkilnojji mołodiży	0 „ 50 „
Zbirnyk Narodnich Piseń w układi na try hołosy dla użytku szkilnych choriw, zładyw F. Kolessa	1 „ 60 „
I Rachunky dla perszoho widdiŭ wseludnych szkół	1 „ 80 „
II „ „ druhoho „ „ „ „	1 „ 60 „
III „ „ tretioho „ „ „ „	1 „ 80 „
IV „ „ IV klasy wseludnojji szkoły	2 „ 20 „
Wybir z Ukr.-ruśk. Literat. Cz. I.	3 „ 50 „
Wybir z Ukr.-ruśk. Literat. Cz. II.	3 „ 70 „
Deutsche Sprachlehre für Bildungsanstalten und zum Selbstunterricht (Nimecka hramatyka dla nawczannia w szkołach i dla samonaw- czannia).	3 „ 50 „
Łukjanowicz Denys: Czytanka dla uczytelśkych seminariw	5 „ 30 „
Łukjanowicz Denys: Czytanka ruśka dla I i II roku semin. uczytel. polśkych.	6 „ 30 „
Persza Knyżka nawczannia nimeckojji mowy dla wseludnych szkół	2 „ 60 „
Tatuch St.: Zeszyty z wzorami do nauki pisma ruskiego. Zeszyt Nr. I i Nr. II	0 „ 50 „
A. M. Rusiečkyj i A. Zarzečkyj: Matematyka — pidroczyk dla uczniw wseludnych szkół— widdiŭ V (w oprowie).	

Pren. rocz. zł. 6, półrocz. zł. 3. Nr. pojed. 60 gr. Konto P. K. O. Nr. 30365.

Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORJUM.

Drukarnia Samorządowa w Równem, ul. Słowackiego 2.